

SOSYAL BİLGİLER

(Haritayı Tanıyoruz – Yeryüzü Şekilleri)

Adı & Soyadı:..... Sınıfı: .....

Doğru mu? Yanlış mı?

1	Yeryüzünde oluşan engebe ve çukurların tümüne yüzey şekilleri denir.		
2	Gerçek uzunlukları birebir haritaya aktarabiliriz.		
3	Fiziki haritalar deniz seviyesine göre renklendirilmektedir.		
4	Her haritanın kullanım amacını gösteren bir başlığı vardır		
5	Deniz akarsu ve göller fiziki haritada yeşil renkte gösterilir.		

.....Boşluk Doldurma.....

Ölçek / Lejant / Kalıcı / Fiziki / Harita

1	Yeryüzünün tamamının ya da bir bölümünün kuş bakışı görünüşünün belli bir ölçek dâhilinde küçültülerek bir düzlem üzerine aktarılmasına..... denir.
2	Yükselti basamaklarına göre yeryüzü şekillerinin dağılışını gösteren haritalara ..... harita denir.
3	Haritalardaki küçültme oranına ..... denir.
4	.....haritadaki renk ve sembollerin ne anlama geldiğini bize gösterir.
5	Fiziki haritada ..... karların bulunduğu yerler beyaz renk ile gösterilir.

! Unutmayalım !

1	Bir çizimin harita olabilmesi için gerekli koşullar vardır. Bunlar; ♦ Kuşbakışı görünüşe göre çizilmesi: Haritası çizilecek yerin tam tepeden görünüşü dikkate alınmalıdır. ♦ Bir düzlem üzerine aktarılması: Yapılan çizimler düz bir alana (kâğıt, duvar, tahta vb.) aktarılmalıdır. ♦ Belli bir ölçek dâhilinde küçültülmüş olması: Yeryüzü şekilleri düz alan üzerine belli bir oranda küçültülerek aktarılmalıdır.
2	<u>Fiziki haritalarda yükselti ve derinlik basamaklarını ifade etmek için kullanılan renkler</u> Mavi: Bir yerin deniz seviyesine göre derinliğini gösterir. Yeşil: Deniz seviyesine göre 0-500 metre arasında bulunan alçak kesimler Sarı: Deniz seviyesine göre 500-1000 metre arasında bulunan yükseltiler Turuncu: Deniz seviyesine göre 1000-1500 metre arasında bulunan yükseltiler Kahverengi: Deniz seviyesine göre 1500-4500 metre arasındaki fazla yükseltiler

Çözelim

1)

Plato	Çevresine göre yüksekte olan ve derin akarsu vadilerinin bulunduğu geniş düzlük.
Ova	Çevresine göre alçakta kalmış ve akarsu vadilerinin derin olmadığı düzlükler.
Vadi	Akarsuların yatağını aşındırarak oluşturduğu yüzey şekline denir.
Dağ	Çevresine göre yüksek ve tabandan zirveye doğru yamaçları eğimli yeryüzü şekli.
Burun	Denizin, karanın içine doğru sokulduğu küçük girintilerdir.
Boğaz	İki denizi birbirine bağlayan dar su geçitleridir.
Göl	Kara üzerindeki çukurların suyla dolması sonucu oluşan yeryüzü şekli.
Ada	Etrafı sularla çevrili kara parçasıdır.
Koy	Kara parçalarının denizin içine doğru uzanmış bölümleridir.
Yarımada	Üç tarafı sularla çevrili, bir tarafı karayla bağlantılı yeryüzü şeklidir.
Körfez	Denizin, karanın içine doğru sokulduğu büyük girintilerdir.
Akarsu	Yeryüzünde belirli bir eğim boyunca sürekli veya zaman zaman akan sulardır.

Yeryüzü şekilleri ile ilgili verilen tabloda hangi ikisi yer değiştirirse tablodaki bilgilerin tamamı doğru olur?

A) Plato – Ova

B) Burun – Koy

C) Yarımada – Körfez

D) Ada – Göl

2) Aşağıdakilerden hangisi bir çizimin harita olabilmesi için gerekli koşullardan biri değildir?

- A) Kuş bakışı görünüşüne göre çizilmesi
- B) Bir düzlem üzerine aktarılması
- C) Farklı renkler kullanılması
- D) Belli bir ölçek dâhilinde küçültülmesi

(DPY 2020)

3) * Akarsuların yatağını aşındırarak oluşturduğu yeryüzü şeklidir.

* İhlara ve Munzur bu yeryüzü şekline örnek gösterilebilir.

Tanımı ve örnekleri verilen yeryüzü şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vadi
- B) Göl
- C) Boğaz
- D) Koy

(DPY 2020)

4) Türkiye’de ovalar tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı yerlerdir. Özellikle kıyı ovalarında bu durum daha belirgindir.

Buna göre, aşağıdaki ovalardan hangisi kıyı ovalarından biridir?

- A) Suruç ovası
- B) Muş ovası
- C) Çukurova
- D) Erzincan ovası

(DPY 2016)

5) Türkiye fiziki haritasını inceleyen bir öğrenci aşağıdakilerden hangisiyle ilgili çıkarım yapamaz?

- A) Denizlerin konumuyla
- B) Dağların uzanış yönüyle
- C) Nüfus hareketleriyle
- D) Akarsuların dağılışıyla

(DPY 2010)

SIRA SİZDE

1	Oyun hamuru, kar ya da toprak kullanarak bölgenizdeki yer şekillerini yapın.
2	Yaşadığınız yerin uydu görüntüleri üzerinden çevrenizdeki yer şekillerini inceleyip küçük bir maketini yapabilirsiniz.

SB.5.3.1. Haritalar üzerinde yaşadığı yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklar.